SỐ THỨ 1880 — NGÀY THỨ NĂM 22 JUIN 1922 — NĂM THỨ MƯỜI

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ: 0$02

	Trung Bắc Tân Văn	Trung Bắc Chủ Nhật	Đông Dương Tạp Chí	Nam Phong	Đông Dương	Tổng quát
Một tuần	6$00	6$80	6$30	6$30	6$60	9$00
Các làng và các công-sở	»	5.00	5.00	3.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 65, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN VĂN VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM HUY LỤC
Administrateur-gérant: NGUYỄN VĂN LOÀN

Adresse télégraphique
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.	
Une seule insertion. . . .	0$20 le c/m
Par contrat annuel	
Par centimètre et par insertion.	0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . .	2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales	1$80 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

Việc bầu cử ba quan Hàn-lâm ở Hàn-lâm-viện bên Pháp

Vừa đây có vô tuyến điện ở bên Pháp gửi sang thuật chuyện bầu cử ba quan Hàn lâm mới ở Hàn-lâm-viện để thay chân ba quan Hàn lâm quá cố là quan Jean Aicard, quan Emile Boutroux và quan Denys Cochin. Đã qua một lần bầu cử rồi mà mới có hai ngài được trúng cử cái ghế thứ hai về cái ghi thứ ba, còn cái ghế thứ nhất vẫn còn huyền khuyết mà chưa thuộc về ngài nào cả. Cứ nói đến cái tên hai ngài trúng cử rồi, một ngài là ông Pierre Nolhac, vốn có tiếng về soạn sử-ký và phê bình mỹ-thuật cùng văn-chương, một ngài là ông Goyau, vốn có tiếng về sử ký học và xã-hội học, thì cũng đủ biết giá-trị cái ghế thứ hai và cái ghế thứ ba trong Hàn lâm-viện đã qui trọng biết chừng nào! mà lựa được lấy hai người sung tuyển hai cái ghế ấy đã khó-khăn biết chừng nào! Đến cái ghế thứ nhất lại phải đợi đầu phiếu bầu kỳ nữa mới biết ngài được trúng tuyển. Nghĩ một nước nhân tài đông-đảo như bên Đại-pháp, xưa nay trong lịch-sử biết bao nhiêu là những nhà đại-học-văn, những nhà đại tư tưởng, những nhà đại-văn-học, những nhà đại-chính trị, những nhà đại-phát-minh, có tiếng ở trong khắp thế-giới là một nơi lò đúc ra những nhân vật siêu quần bạt tụy; hà rằng hiện đại nhân vật lại thiếu gì những bậc văn-tài trác việt, học-thức tinh thâm, đủ tư cách xứng đáng mà chiếm một địa vị trong viện Hàn-lâm, trong những nhân-vật ấy cả nước mà lựa lấy có ba quan Hàn-lâm, thì còn có lấy gì làm khó cho lắm. Cứ cái những «Hàn-lâm» mà tự con mắt lỗ lại của người Việt-Nam mình vẫn thường nghe thường thấy, thì ai còn tưởng tượng tới khi nào lại có cái chuyện bầu lấy ba người vào Hàn-lâm-viện mà mới cử được hai,

Nhưng mà trước khi nói chuyện Hàn-lâm-viện bên Đại-pháp, xin độc-giả chớ hiểu lầm hai tiếng «Hàn-lâm» ấy với hai tiếng «Hàn-lâm» của ta. Hàn-lâm của ta là một thứ vinh-hàm, xưa kia triều-đình ta để sẵng đãi riêng cho một hạng văn-thần mà bây giờ qui Chính phủ bảo-hộ ta để thưởng-thụ cho tất cả những người có phẩm-vọng, có tài năng, có công-cán; vừa rồi triều-đình lại gia ơn cho các ông tòng-sự tại các sở công nhà-nước, chiếu lương bổng mà cấp thụ quan hàm; nên chức Hàn lâm của ta không cần phải bầu-cử khó khăn lắm. Hàn lâm bên Đại-pháp thì không phải thế; Hàn-lâm-viện bên Đại-pháp là một cái hội của các nhà triết-học, các nhà khoa học, các nhà văn-học cùng các nhà mỹ-thuật lập ra tự thể-kỷ thứ 17 đến giờ; hội viên hạn định là 40 ông, hội-viên bất hạnh có ông nào quá-cố, thì trong Hàn-lâm-viện có lưu khuyết một ghế, các hội-viên trong hội mới nhóm hội-đồng mà bầu-cử lấy một ông khác thật xứng-đáng để thay vào; ông nào trúng tuyển, thì hội mở một cái tiệc hoan-nghênh; tiệc hoan-nghênh ông Hàn-lâm mới ở bên Đại-pháp xưa nay, tương truyền cái thịnh-điển thứ nhất trong nước không có lễ tiết gì long-trọng bằng: người được trúng tuyển có đọc một bài diễn-thuyết để ca-tụng cái công-nghiệp ông Hàn-lâm trước và để chào các ông Hàn-lâm cũ; một ông Hàn-lâm cũ cũng đọc một bài diễn-thuyết tán dương ông Hàn mới và tỏ ý hội-đồng hoan-nghênh; ngày mở tiệc, thường nhiều khi quan Tổng-thống hay quan Thủ-tướng cũng đến dự tiệc, bảo chỉ đồng thanh mà khen ngợi, quốc-dân cổ-vũ mà hoan hô, cái vinh-diệu một ông Hàn mới được trúng tuyển vào viện Hàn-lâm, không khác gì ông tiến sĩ tân khoa ở nước ta ngày xưa lúc lầu mã khán hoa trong vườn ngự-uyển. Ấy cái lịch-sử Hàn-lâm viện bên Đại-pháp khác với Hàn lâm viện của ta như thế; cái chức Hàn lâm đó dù đến Chánh-phủ không có phép mà truất trắc, quốc-trưởng không có quyền mà giữ-doạt; cái danh giá ông Hàn, cái vinh diệu ông Hàn, toàn lại cái thiên-tài, cái học lực của các ông Hàn tự mình tô điểm lấy mình, khiến cho đồng bối phải suy tôn, cử-quốc phải kính mến. Thử lật bản danh-sách các ông Hàn bên Đại-pháp hiện thời, như ông Hàn Poincaré, ông Hàn Jolire, là những người đã làm nên công cao nghiệp lớn, danh động toàn cầu, còn ngoài ra những nhà triết-học, khoa học, văn-học, mỹ thuật, cũng đều có tiếng khen ừng-lẫy khắp trong thế-giới không ai là không biết; hẳn các ông Hàn ta cũng đành phải cống nhận rằng người hơn mà mình kém, người giỏi mà mình ươn.

Hội Hàn-lâm sáng thủy ở nước Đại-pháp mà đến ngày nay các nước khác cũng có mô-phỏng làm theo. Nước ta tuy vẫn có Hàn-lâm-viện, mà như trên kia đã kể, danh giống mà thực khác nhiều xa. Bây giờ văn-học trong nước đương vào buổi phôi thai; mong rằng các nhà văn-học ta sẽ mau-luyện cái thiên-tài, tinh tiến cái học-lực của mình cho xứng đáng cái tư cách ông Hàn, mà cũng nhau ra một hội Hàn-lâm; tuy chưa dám xa vọng được ngay như Hàn-lâm-viện nước Đại-pháp ngày nay, nhưng có dịp có tới, có làm có nên, may ra nền văn-học trong nước một ngày một đắp vững xây cao, cái hội Hàn-lâm của ta có ngày cũng theo đầu tốt được cái hội Hàn-lâm của người Đại-pháp, thì học giới ta may lắm, quốc-dân ta may lắm.

P.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 19 Juin 1922

Pháp với Anh

Nước Pháp và nước Anh hai bên vẫn thương-nghị với nhau về cái vấn-đề Hy-lạp và Thổ-nhĩ kỳ. Mới rồi nước Anh có bàn rằng nay nên yêu cầu hai nước phải ưng thuận cái tôn-chỉ đã nói trong bức thư của Đồng-minh hiệt-quốc ngày 26 Mars mới rồi, nhưng bàng không thì sẽ tuyên bố các từ trát của các chánh-phủ về sự dự-bị cuộc hòa bình này. Chánh-phủ Đại-pháp có phúc lại cho rằng cái mục đích của nước Pháp là muốn khôi phục cuộc hòa bình cho miền Đông-âu. Vậy nên các từ trát ấy thu thập được đã thì tuyên bố ra, tưởng cũng không có chi là không tiện.

Thống-chế Foch tại Nancy

Quan thống-chế Foch trước kia đốc-thúc đạo quân ở Nancy. Nay ngài đến đó làm lễ khánh-thành kỷ-niệm đài của thành ấy. Các quan-chức và nhân dân rất là hoan nghênh ngài. Quan chánh lãnh sự nước Ý cũng có ở đấy.

Tại nước Anh

Ngày hôm thứ bảy, thống-chế Pétain có đặt trên nhà mồ giả một vòng hoa có đề những chữ sau này:

« Đồng-gia Đại-pháp viếng binh-sĩ tử trận nước Anh ».

Quan Poincaré và quan Pétain có đến dự tiệc của quan nội trưởng hội người Anh coi việc cứu trợ các miền bị tàn phá đặt ra để khoản đãi các ngài. Quan Poincaré có đọc một bài diễn văn bằng tiếng nước Anh cảm-tạ người Anh. Quan Thống-chế cũng đọc diễn-văn nhắc lại trận đại-chiến ở Verdun. Lord Barham, và Lord Cavan có đọc diễn-văn đáp lại. Lord Burham có nói: Nước Anh và nước Pháp không bao giờ xa nhau được, hai nước cũng phải theo một cái chánh sách hòa bình. Quan Poincaré có đáp: Trong buổi hòa-bình, hai nước cũng nhau một lòng một dạ, để giữ gìn lấy cuộc chiến thắng, và để tu bổ lại những sự tổn-hại về cuộc chiến tranh mới rồi.

Hội-đồng bảo chứng

Đồng-minh hiệt quốc đã bẩm lệnh cho hội đồng Bảo chứng bẻ cáo cho chánh-phủ Đức biết rằng số than của nước ấy nộp không đủ.

Việc nước Yougoslavie

Quân lính nước Ý có đến đánh các quân lính giữ ải quan nước Yougoslavie, nhưng sau họ lại phải lui cả.

Bordeaux, ngày 20 Juin 1922.

Giờ bão

Nhân có con dông đi đột, chiếc tàu của nước Brésil tên là *Albarra* buộc ở bến Marseille, đứt giây tam cố mà trôi ra ngoài xa. Nhưng không việc gì cả. Tàu *Charnia* sẽ kéo tàu ấy vào.

Tàu *Charnia* cũng long neo, nhưng nhờ có giây tam cố nên giữ lại được.

Một nhà thiên-văn tự-danh nước Hà-lan tên là Kepeteyn tạ thế, năm nay 70 tuổi.

Cái nạn cơ-cận ở nước Nga

Có tin rằng trong khi vàng đã tản ra, người ta thấy hàng nghìn cái xác những người chết về các bệnh, nhất là bệnh lỏ ghẻ và bệnh đi rửa.

Đấu mã, đấu gươm

Trong cuộc đấu mã lớn ngày chủ-nhật mới rồi ở Auteuil (Đại-pháp) có chín con ngựa bị ngã và hai con phải đem đánh chết đi.

Trong cuộc đấu gươm mới rồi, nước Pháp được giải quán-quân của liệt-quốc.

Quốc-trái Đại-Pháp: 3%, 57.40. — 5%, 1915-1916, 77.05. — 5%, 1920. 91. — 6%, 1920 89 60.

TIN TRUNG-HOA

Tin Thiên-tân ngày 8 Juin

Quân-lính Feng tien (Phụng-thiên) đóng ở Shanhai kuan (Sơn-hải-quan) đã rút ra ngày hôm qua, hai bên không đánh nhau nữa.

Ở Paotingfu (Bảo-định-phủ) có tin đến nói rằng quân lính Feng-t en đã ưng thuận các điều kiện đình chiến của quân lính của Che-li (Trực-lệ). Trong các điều kiện ấy có nói rằng quân lính Feng-tien phải hoàn lại những xe cộ của họ đã lấy được, và phải cử con trai Trương-tác-Lâm đến Chingwangtao để điều đình về các điều khoản tiêu-diệt trong việc binh chiến.

Tin Thượng-hải ngày 9 Juin

Tướng Eng đã tới Chingwangtao ngày hôm qua. Tướng-quân có bá các rằng trong buổi dự bị cuộc đình chiến này thì việc bảo hộ nhân dân ở miền ấy chỉ một mình tướng-quân phải chịu cả trách nhiệm. Quân lính Che-li và quân lính Feng-tien định với nhau rằng đến hồi 7 giờ sáng thì hai bên sẽ lui ra ngoài Vạn-lý trường-thành. Hiện nay điều khoản ấy hai bên đã tuân theo cả.

Bác sĩ W.W Yen ở Tien-tsin Thiên-tân đã trở về đêm hôm qua và sáng hôm nay đã đi ô-tô đến Paotingfu hỏi ý kiến Kao-eng-Hung.

Kao-eng-Hang nói rằng tuần lễ này Li-yang-Hong (Lê-nguyên-Hồng) sẽ tới Pekin rồi nghe đàn các đốc quân khác cũng theo Tsao-kun (Tào-Côn) và Wa pei fa (Ngô-bội-Phu) mà giải hòa với nhau.

Ngày 11 này thì nghị-viện cũ sẽ đến Pekin Bắc-kinh, để đến hôm sau sẽ hội nghị.

Tin Âu-châu ngày 21 Juin 1922

Sau khi thầy-binh của Tôn-đật Tiên, bộ binh của Trần-quỳnh-Minh xung-đột, thì hai bên có ký giấy đình chiến với nhau.

Tin Âu-châu, ngày 22 Juin 1922

Ngô-bội-Phu và Trương-tác-Lâm đã ký giấy giao-ước với nhau. Hai bên hình như đã giải hòa với nhau.

LỜI ĐÀN BÀ

Lời tạ ơn bà Kim-Khanh nữ-sĩ bàn về nữ-công

Mới đây-chúng tôi có được đọc bài nữ-công của bà chị, đã có lòng nhiệt-thành với bạn chị em ở Huế, bàn về cách làm sách thực-phẩm, nên mới năng hải đem lời cẩm-tâm tứ-khẩu công-bố trước nhất, thật là qui-hóa vô hạn. Các chị em ở Huế, cũng đã có nhiều người bàn tính, định lập một nhà hội chuyên làm các món thực phẩm thì-nghiệm, để hằng ngày thu-góp được những bài gì, thời biên chép lại, và những khi các bà các cô, ai có sở-trường món gì ngon, thức gì khéo chỉ-giáo cho; cũng có chỗ mà trữ-tàng những bài lai-cảo lý; nếu hội chức-nghiệp mà thực-hành được, thời ích lợi về sau cho nữ-giới ta nhiều lắm; mà chính là bà chị Kim-Khanh nữ-sĩ là người góp mặt lần thứ nhất với việc ích chung nầy, thời lại càng làm cho các chị em thêm vui-lòng, cố gắng cho tới cái mục-đích của chúng mình đã ao ước.

Và lại cái bài nữ công thực-hành lời cũng rõ ràng, nói có thứ-tự, để đọc và để hiểu, so với các thực-đơn thực-phẩ của các bà Tây, như ông Tây-Viên, ông Lip-ông, thời có khác gì mấy cuốn: vi thì mà chị em ta đã mừng rằng, phàm việc gì không làm thời không biết, chớ đã làm thời chẳng bỏ thể làm nên. Xưa nay ta chưa có quyển sách thực-phẩm, cho nên ta không trọng người biết: cách làm món đồ ăn; và những người làm được các món đồ ăn, lại phần nhiều không biết chữ; đi-chí các món ăn cũng vì đó mà ít được truyền-bá ra cho mọi người biết; lại có kẻ tinh hay bủn-xỉn, ung giấu cái nghề khéo của mình đi, có truyền thời chỉ truyền lại cho con cái mình mà thôi, nếu người con mà hư nhác, hay bỏ việc khác ngắc-ngứ, thế là cái nghề của bà mẹ phải mất đứt, về sau thiên-hạ không ai còn biết vận mồng làm sao. Đại để các nghề-nghiệp gì của người mình, xưa nay hay mắc phải cái cớ ấy, mà tiếu mòn đi hết, chớ chẳng phải riêng một nghề làm đồ ăn, mới có cái thói giấu giếm như thế đâu.

— Ở trong đầu có nhiều nguyên-nhân khác nữa, nhưng tại sự không có sách thời không truyền bá cho phổ thông, đời nọ sang đời kia: không có sách, thời người ta không có chỗ mà kê-cứu để mong tiến hóa thêm cho rõ tận-mỹ tận-thiện được; nay chúng ta đã muốn hợp-sức hợp-tài với nhau, mà làm cho thành quyển sách thực-phẩm, thời chúng ta phải tôn cái nghề của chúng ta, nên đề cho người người đều biết cái nghề nầy cũng là có giá-trị lắm, nhiều khi có người chịu đem tài ra giúp một phần việc ích chung; thế thời hai về cách làm tương nầy, cũng nên trân-trọng mà cám ơn cái lòng sốt-sắng ấy, ngày nào mà nhà hội lập xong, tôi xin đưa bài của bà Kim-Khanh nữ-sĩ trình hội thì-nghiệm, và đăng vào bài đầu để biểu cái danh dự của người đã chế-tạo ra món ấy; tuy ở Huế cũng có nhiều cách làm tương, hoặc làm đặc, hoặc làm nước, hoặc làm bằng đậu-xanh, đậu nành, đậu đỏ, đậu đen, nhưng các thứ đậu thời đều ăn tốt cả, song không ngon bằng đậu nành là cách làm tương ở Quảng-bình; bởi vì cái nước nó trong và thơm lại ngọt lắm; người thuế hải chước làm cũng không giống đặng. Có người nói rằng, ở làng Ký, có thứ nước giếng rất tốt, cho nên họ mới làm được như thế. — Cái đó tôi không được tường, xin chờ nhà khảo cứu nghiệm xét.

Đạm-Phương nữ-sử Huế

VĂN UYỂN

Kiều ngạo

Anh tưởng anh lên đến tận trời,
Ai ngờ trời lại thấp anh chơi!
Ngồi đau bời tại khéo cao nhỉ?
Kiều ngạo anh kia chết bỏ đời!

Sầu Hình

Hai bác đi đường

Có hai bác lạc vào trong nắi,
Đường quanh hìu hiu thật thất đang đi.
Bấy lâu chưa được hợi gì,
Bụng thì bẹp rí, miệng thì rão khô.
Khi hai bác đang lo cùng hết,
Bỗng bên mình thấy cái đầu lâu:
Ở trong có chất nước nâu,
Bác kia sợi-vã cái đầu bập ngay.
Bác ny nói: — ngẫn nầy có tí,
Thời đang nào cũng chết mà thôi.
Trước sau ăn cũng một đời,
Sống hơn một lát ai người hơn ai?
Bác nói dứt thở dài ải thẳng,
Bị giữa trời, trời nắng chang-chang.
Bỉ chưa được mấy bước đường,
Gan hèn đã khaái cổ dương-gian nầy.
Còn bác nọ chần tay đỡ mệt,
Vì đâu lâu khỏi chết mất phen.
Bác ta cố sức tiến lên,
Gặp ngay chaỗi chín ở bên cạnh mình.
Bác thấy vậy thương tình cho bọn,
Bèn lấy dao ghi-tạc vào non:
« Chớ khinh những vật con con,
« Có đá cố tí, có cơn hợp không! »

Nam-Sương

Nhớ bạn

Từ thuở chia phôi lắng chạnh lòng,
Hỏi người xa cách biết cho không.
Bèn trời mấy độ chờ tin nhạn,
Dưới nguyệt đôi phen bỗng bóng hồng.
Một ngọn đèn khuya quanh quẩn nghĩ,
Mảnh chiếc hoa nở ngẫn ngơ trông.
Nỗi-lòng muốn tỏ cùng ai biết,
Gửi gắn tình đài viết chẳng thông.

Hoài-trì L. ng. C.

Khuyên người tuổi trẻ

Lúc trẻ lười phải nên biết học,
Đến nhà trường ta học cho thông.
Ai ơi nên phải gắng công,
Chăm nơi đèn sách phấn trong nghiệp nhà
Thì giờ thoáng tựa qua cửa sổ,
Chớ bỏng lười (3 hồ ông cha.
Mai sau lợi nước ích nhà,
Nên người trung hiếu ai là chẳng yêu.

Lộc-bình

Dư luận Nam-kỳ

Tang sự cải-lương(1)

XE TANG

Một cái, một mới, đó là một bước cần-mình

Đó là nói về phần chủ tang đối với khách, khách đối với chủ tang. Bây giờ nói tới đến phần của người phương Tây dùng tống tang và hòm dùng tẩn-liệm. — Hòm làm bằng cây thường, không chọn lựa cây quí, làm vừa đủ liệm xác người, không dày, không nặng, không chạm trổ, không sơn thếp. Liệm thây vô rồi sức nặng vừa sáu người khiêng. Còn đồ ăn-cắp chẳng chi người một số xe hai ngựa; trên xe có một cái giàn, bốn trụ, xây bốn cửa; trên giàn ấy có trường phủ màu đen xen trắng, và trên bốn trụ có bốn cây phất phủ bằng lông. Ngoài hai ngựa, mỗi con lưng có một tấm lá phủ đen xen trắng; một tên đánh xe ngồi cầm cương, mình bận quần đen áo đen, đầu vấn khăn đen. Có sáu tên đạo-tí cũng bận áo như tên đánh xe vậy, đi theo hai bên xe để chờ khi hạ rộng. — Thử xem khác ta là bao nhiêu? — Hòm không nặng, không cần nhiều đạo tí, giá lại rẻ, nhẫm chẳng quá mười đồng bạc, xe tang có về n-sẵn, sắc bi-thiết, giá mướn chẳng quá hai chục đồng. Nếu muốn bày một cái hạn lộ cho nhà tăm thường đồng dùng chung một bực nhứt là nhà ở thành phố, nên sắm xe tang như của người Langsa; nếu muốn cải lương thói tục nhà ta về tang sự, nên học đòi thói tục lễ phép của người Langsa, thì lần thành tục rồi, chúng ta đặng một cái mĩ tục mà khỏi tốn hao tiền bạc nhiều quá..

Muốn cải-lương thói tục, nhẫm chẳng chi khó; chớ giữ phận chủ, khách giữ phận khách thì xong. Nhà có tang, vì khúc biệt ly đau đớn, chẳng hề lìa xác người mình thương yêu, mất hữu, người thì lo đi khai tử giám; người thì mua hòm rước xe tang giùm; người thì lo gởi thiếp báo tang cho nhà quyến thuộc; xa gần rõ-biết ngày giờ đưa cữu cho chủ tang định; người khác nữa ở tại nhà thế một cho chủ tang đứng mà tiếp khách tới viếng. Ấy là tang gia.

Còn thân bằng cố hữu của tang gia, khi hay tin chẳng lành, cho chẳng muốn đến viếng, thì đưa thiếp đến nhà cũng đủ. Còn như muốn đến cho có mặt thì đến, mà phải giữ lễ nghĩa. Không đặng đi nặng nhọc, chẳng đặng nói lớn tiếng, không đặng vui cười, mà lại phải tỏ dấu ai-bi; không nài phải gặp một chủ tang; không đặng bày điều chi rộn ràng và không đặng ở lâu làm khách. Biết ngày giờ đưa cữu rồi, kì vì ăn nghỉ, muốn đặng tráng hoa mà đưa, thì phải xin phép chủ tang chịu cho mới được về trước hoa phải đưa tới nhà làng trước khi động quan. Còn những kẻ muốn chính mình đi đưa linh cữu, thì tới giờ đã định, phải tựu đến nhà tang lược bớt nào chủ tang đã có chỉ trong thiếp. Những phải đến nhà tang, thì khi đến, vào chào người tri-khách mình trình diện, rồi bước ra ngoài mà đứng, không được phép ở trong chẳng cần làm chật chội. Đứng ngoài mà chờ lịnh, cũng chẳng nên nói cười lộ tiếng mà vô phép. Khi động quan, không hòm ra khỏi nhà, thì phải ngã nón chào

(1) Xem số kia ngày 20 Juin.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Từ rofilms của Cornell

cách nghiêm chỉnh. Chừng xe ra đi, mình lần theo sau, cũng đi cho có hàng ngũ tề chỉnh ; cũng không dạng nói cười lố tiếng hay là hút thuốc. Cách ăn bận cũng chẳng dặng se-sua loè loẹt. Cứ lấy màu đen mà làm lễ.

Nếu An-nam ta cải-lương tang sự lại như vậy thì chúng ta lấy làm may mà chẳng còn thấy nhà tang như nhà hát, nhà tiệc ; chẳng còn thấy khách ăn ồng say sưa, nói cười ngả ngón một bên quan-tài. Đặng vậy tang chủ khỏi cực lòng vì khách, để mà lo hiếu sự ; khách ai điếu hỏi thất công tốn của vì chủ. Khỏi mất công biện ngồi biện cỗ, khỏi đãi ăn đãi uống, khỏi hết trăm điều lệ.

Còn như đã ăn công, rồi bỏ đẹp cái thứ nhà vang chẳng-ốc, thêm cường đồ vàng rực rỡ đi. Nặng nề bỏ bộn quá ! Hàng chốt cũng mất bốn năm chục đồng. Có lo cũng mất công bỏi, mà chục người khiêng.

Đời văn-minh phải cần công kiệm cần, thế nào phương tiện thì hơn, trở vấn mình, người chẳng đành để cho trâu ngựa chịu chuyện nặng nề, người khiêng gánh nặng nề mà bất tiện, nên mới bày đủ thứ máy móc ; phương chi là đã muốn văn-minh lại đành để mỗi khi như vậy mất công cả một trăm, cầm bậy chục người khiêng ? Nếu chẳng dùng đặng máy thì nên dùng ngựa như người Langsa chẳng là tiện hơn sao ? thế thì để âm-công, tà nên chế ra một kiểu xe tang như của người Langsa vậy, để chừng cho nhà tầm thường dùng. Giá mướn chẳng đắt mà đẹp để và tiện lắm, lại khỏi mất công.

Tại Saigon tôi đã thấy có đôi ba đám dùng xe tang, đám của người Annam, hỏi ra, chỗ thì nói mướn của nhà thương chỗ thì nói xe của hội chức-việc thương-gia sắm để cho người trong hội ; chớ khác nữa lại có xe nhà hồn-đen bộ ở đâu không hay là Chợ-quán chi đó. Xem ra xe của hội chức việc thương gia khéo hơn. Còn tại Chợ-lớn, tôi cũng có thấy một hai đám dùng xe tang của hiệu Cao-bình mở chẳng rõ để cho mướn, giá đâu chừng vài chục đồng. Xem cũng đẹp để lắm ; tiền cho nhà tầm thường biết bao ; khỏi mất cả một đôi trăm về tang sự. Ước chi trong thành-phố Saigon, các nhà cho mướn đồ âm-công, cất lấy giảng đủ nhất để đành cho nhà giàu, bắt chước Cao-bình Chợ-lớn làm ra năm ba cái xe tang để mà cho hạng nhà tầm thường mướn dùng khi có việc. Tôi dám chắc nhà tầm thường ít có dư để, khi gặp việc cực chẳng đã không có xe tang, phải đi vay bợ của người mà rước giàng đồ hoa hòe giá năm bảy chục ; nếu có xe tang cho mướn, tôi dám trông nhà nghèo chuộng hơn. Mà hễ nhà nghèo là phần đông chuộng dùng xe tang hơn, lần lần thành tục thì tang sự của nhà Nam ta tự nhiên cải-lương ra đặng một cái tục. Mà hễ tang sự nhà Nam ta cải-lương ra nên mĩ tục rồi, thì đó là một cơ tiến hóa vào nẻo văn-minh ; chi như ta muốn văn-minh, hay văn minh, chuộng văn-minh, mà ta cứ ngồi nói văn-minh, không lo làm sao cho ra vẻ văn-minh, không cải-lương những tệ tục thì ta chẳng khỏi chịu tiếng văn-minh ngoài da, văn-minh cuối, văn-minh mà dại, văn-minh mà điếc ! Xin xe khá xét cho !

(L. T. T. V.) Nguyễn-duy Giảng

Bảo-tồn Khổng-học

Loại thứ III

Nói về học-vấn

(Tiếp theo)

42. Tử-viết : Quan-thử lạc nhi bất dâm, ai nhi bất thương.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Bát-dật tờ 7)

DỊCH NGHĨA Đức Khổng-tử dạy rằng : Lời lí trong thơ Quan-thư (Thơ Quan-thư là vua Chu Văn-vương lấy bà Hậu-phi, lúc chưa lấy được thì buồn, lúc lấy được thì vui) tả tình vui mà không đến nỗi mê đắm, buồn mà không đến nỗi xót thương.

43. Tử-Hạ vấn viết : Xảo tiếu thuyền hề ; mỹ mục miện hề ; tố bĩ vi thuyền hề ; hà vị dã ? Tử-viết : Hội sự hồ tố. Viết : Lễ hậu hồ ? Tử-viết : Khởi đa giả Thương giả ! thùy khả dữ ngôn Thi dĩ hĩ.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Bát-tật tờ 6)

DỊCH NGHĨA Ông Tử-Hạ hỏi đức Khổng-tử rằng : cô thì có câu miệng cười mỉm mỉm xinh, khéo chừng nào ! mắt nhìn dòng lánh, đẹp biết chừng nào ! có chất đẹp mà trang sức lại đẹp thêm thay ! là ý nói gì vậy ? Đức Khổng-tử đáp rằng : có chất đẹp thì trang sức mới đẹp thêm, cũng như có nền phấn trắng trước mới vẽ tô hồ là sau vậy. Ông Tử-hạ hỏi tiếp rằng : Thế thì người có trung tín mới học lễ được, trang sức là trước mà tố là sau, có phải không ? Đức Khổng tử khen rằng : Phát khởi được ý tứ ấy ta Thương tiến, ông Tử-Hạ sau nhất bàn thơ mà biết được nơi khổng sinh nở ý nghĩa tương chương tương cận, như thế mới cùng nói những kinh Thi được vậy.

44. Tử-viết. Kiều biển tư tế yển ; kiến bất biến nhi nội tự tỉnh đã.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Lí-nhân tờ 9)

DỊCH NGHĨA Đức Khổng-tử dạy rằng : thấy người ta hơi mình thì nghĩ cố sức làm cho bằng người ; thấy người ta không hiền thì xét trong mình có phạm điều gì giống người ta không ; người hay kẻ dở cũng đều làm gương khuyến giới cho mình được vậy.

45. Tử-Lộ hữu vấn, vi chi nãng hành, duy khổng hữu nhu.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Công-dã-Trường tờ 12)

DỊCH NGHĨA Ông Tử-Lộ có nghe điều gì hay mà chưa làm ngay được, thì trong lòng chỉ sợ lại có nghe sự khác mà làm không kịp. Thật là người dốc chí lực hành vậy.

46. Tử-viết. Thập thất chi ấp tất hữu trung tín như Khâu giả yển, bất như Khâu chi hiếu học dã.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Công-dã-trường tờ 16)

DỊCH NGHĨA Đức Khổng-tử nói : một cái ấp chỉ có mười nhà, dầu là ấp nhỏ, hẳn cũng có người tư chất trung tín như Khâu (tên đức Khổng-tử) này vậy, mà không ai ham học như Khâu này.

47. Tử-viết : Tri chi giả bất như hiếu chi giả ; hiếu chi giả bất như lạc chi giả.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho về thiên Ung-dã tờ 16)

DỊCH NGHĨA Đức Khổng-tử dạy rằng : kẻ học mới biết qua đạo-lý không bằng kẻ học đã chịu làm đạo lý ; kẻ học mới lấy đạo lý làm làm không bằng kẻ học đã đến lấy đạo-lý làm vui.

(Còn nữa) D.-H. T

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 22 Juin giá bạc ở kho nhà nước được là 0 f 50.

Tin tàu. — Tàu *Cramboré* từ Hon-dâu ngày 21 Juin hồi 17 giờ 5

Ngạch các quan cai-trị. — Trong một số báo trước bản-quan đã nói rằng quan cai-trị Servoise ở Trung-kỳ đổi lên Lạo-kay làm chức chánh công-sứ, thay quan công-sứ Bouchet về Pháp nghỉ. Nay đã thấy nghị định quan Toàn-quyền chuẩn y việc ấy.

Việc hai viên thị dịch đến biển chết đuối ở Trung-kỳ. — Trong số báo trước bản-quan đã nói rằng hai viên thị dịch đến bến ở Poulo-Canlon là MM. Crion và Bouron bị chết đuối, ngày 18 Juin nay lại được tin rằng từ thi hai viên ấy đã tìm thấy rồi. Nay quan sở tại đã xét ra rằng cả hai đều chết. Hai ông đều là tàng-sự nhà binh.

Bằng sơ-học Pháp-Việt. — Trong những tên các học-sinh đỗ bằng Sơ-học tại tỉnh Lạng-sơn hôm mồng thiếm mất tên Trần-văn-Chức vậy nay xin thêm vào cho đủ.

Ngạch y-tế. — M. Ng.-viết-Phẩy thuốc tri sai hàng ba tòng sự tại sở Y-tế Bắc-kỳ nay kiêm việc chữa bệnh tại nhà thương Hải (Hải-dương) ở Hà-đông thay M. Marion là y-khoa-tiến-sĩ đã đi nơi khác. Tiền phụ cấp 0 tháng là 15 đồng.

Tôi cần mua phiếu QUỐC TRÁI, hàng và danh, bạc cũng nhiều. Xin đem đến nhà M. LÊ-ĐÌNH-CÁNH, số 17, phố hàng Giấy (Rue du Papier), TÍNH GIÁ RẤT CAO. 3232

Tòa-án cai-trị. — Ngày hôm qua Tòa-án cai-trị đã hỏi những việc sau này :

Việc xin giảm thuế cho mấy tỉnh Lạng-sơn, Kiến-an, Phủ-lý thất-thương, Hải-châu, Bắc-giang, Bắc-ninh, Hòa-bình, Tuyên-quang, Lạo-kay, Ninh-bình, Thái-yên, Nam-định và thành phố Hanoi. Haiphòng, vì thuế bỏ không hợp lệ. Tòa định cho giảm.

Việc quan chánh Thanh-tra Trung kỳ xin bãi những khoản thuế đánh không hợp-lệ, trong số dự toán năm 1920. Tòa cho bãi.

Việc mấy người buôn bán tại Mường Khương (Lao kay) xin giảm thuế môn bài trong năm 1921. Tòa cho giảm.

Việc M. Bạch-thái-Bưởi kiện chánh-phủ Bắc-kỳ về việc chính-phủ đòi M. Bưởi những tiền tải bán các đồ cầm ở hiệu Tụ-bảo Nam định trong năm 1919, mà ông lấy trong bạ năm từ 1917 đến 1919 và kiện đòi lại Chính-phủ cái số 1698 p. 11 và 1641 p. 90 là tiền M. Bưởi đã phải nộp về việc ấy trong năm 1917 và 1918.

Tòa không thuận những lời xin đó và bắt bên nguyên phải chịu tiền phí tổn.

CẦN NGƯỜI LÀM VIỆC

Sự cạnh tranh về thương-giới ở Quảng-châu loạn này công người Trung hoa thực là khó lắm, muốn cho thành đạt phải có chỗ nhà nghề mới được.

Vậy người Nam ta : ai là người làm nghề giầy ấy Nam Khách thật khéo giải trong thì có thể trông nom công việc cho tận bạn, mỗi ngày làm mỗi một đôi giầy, các thứ kiểu đẹp cũng biết làm, ngoài thì có thể giao-thiệp với mối hàng, ở chân nhiều việc, nếu ai muốn đi làm xin viết thư cho.

M. PHÚ-VINH-LONG
Cordonnier et Tailleur
3284 Porte Bayaw(Kouang-Tcheou-Wan)

Trường học Nhân-bác phát phần thưởng. — Đến chủ-nhật 24 Juin 1922, hồi 3 giờ chiều, hội học Nhân-bác phát thưởng cho học-trò tại học-đường của hội, ở phố hàng Chiếu (Rue de Médecine prolongée — Hue Paris).

Bốn ấy, có M. Nguyễn-vinh-Lan và mấy ông đồng-chí, nhiệt tâm về việc cải-lương an-nhàn, cũng vì lòng sốt-sắng, sẽ đem những khúc thanh-nhã ra trường-học tại nhà hội, cho cuộc vui được thêm sắc hội-phần.

Hàn Trí-sự bản-hội có mời các người thân-hữu và hội-qui hội-viên, vậy ai muốn đến nghe thưởng thanh-thiếp, xin cứ đến là được.

Nhân-Bác Hội Trí-sự bản hội cẩn cáo.

Các cửa hàng bán rượu. Cái số hàng cả nhé tiền quán bay là các cửa hàng khác bán rượu tây được mở tại phải tùy với cái số nhân dân trong đó, là cứ 1000 người hay kém 1000 được mở một hàng.

Nhưng trái với lệ trên ấy, những hạt nào đông người ở nhân dân 1000 người hay kém thì có thể được mở một cửa hàng thứ hai nữa.

Về phần những người đã nói trên ấy, bỉ nghị này không bắt buộc gì đến những lệ vẫn theo xưa nay về cái số hàng rượu Annam, hàng bán rất bay bán lẻ, hàng bán rong ở các chợ hay là bán lẫn một nơi, song những người ấy chỉ được bán những rượu An-nam hay là rượu vẻ sinh chứ không được bán rượu tây.

Không ai được mở hàng cà-phê, hay là cửa hàng cho khách uống ngay tại hàng mà bán những thứ rượu mạnh, hay rượu tây quá 50 phần.

Những người nhân ngày hội mà mở hàng bán rượu thì không phải làm giấy khai như trên kia, song phải có giấy phép của quan Công-sứ hay quan Đại-biểu quan Công-sứ mới được mà không được bán các thứ rượu mạnh.

Những hàng bán rong cũng những hàng bán lẻ mà ngồi hẳn một nơi ở đường cái thì cấm không được bán các thứ rượu ngoại những thứ của ty Nha-nước hay là những thứ rượu vệ-sinh, như là rượu bière, rượu cidre, rượu vang đỏ đem về nhà, đã uống ngay tại nhà bán cũng vậy.

Những người bán rong và bán lẻ cũng phải khai trình như là những người mở cửa hàng nói trên kia. Hễ phạm những điều như đã nói trên kia thì giấy phép sẽ phải thu lại.

Những người bán rong bán lẻ, cấm không được bán vào cái giới hạn đã nói trên kia, nghĩa là phải chừa 100 thước chung quanh các nhà thờ tự, nghĩa địa.

Cấm những hàng rượu không được thuê những kẻ rỗi ở trong hàng để mời khách.

Những hàng cà-phê tửu-quán và các hàng rượu khác hiện đã mở rồi cũng những hàng sẽ mở sau khi có nghị-định này thi quan thống-sứ có thể chiếu theo tờ tư của quan công-sứ tỉnh, hoặc vì đã trái với lệ luật, hoặc vì lẽ cảnh-sát, vì lẽ vệ-sinh mà bắt bãi đi được.

Các hàng nào đã đóng cửa được hơn 6 tháng rồi thì cũng coi như là bãi hẳn.

Trái với những thể lệ đã nói trên ấy thì sẽ phải phạt theo như điều thứ 3 trong bình luật annam. Giả-phép mở hàng rượu cũng có thể thu lại được và cửa hàng có thể phải đóng cửa.

Đọc nghị-định thứ hai thì đại khái như sau này :

Những người thuộc về quyền của các tòa án Tây xử thì phải theo thể-lệ sau này thuộc về sự mở hàng rượu.

Sốt trong địa hạt Bắc-kỳ các hàng cà-phê, tửu quán và các hàng rượu Tây thì cấm không được bán uống ngay ở trong hàng những thứ rượu mạnh, và rượu quá 50 phần.

Rượu absinthe cùng những thứ rượu giống như rượu ấy thì cấm không được bán.

Còn những điều ở dưới thuộc về việc bán rong, bán lẻ, ở chung quanh các nhà thờ tự, nghĩa-địa và cái số tiền quán được mở trong bạt, vân vân thì cũng y như đọc nghị-định thứ nhất nói trên kia.

THUỐC CHỮA HÔI NÁCH

Lâu năm cũng khỏi ! !

Bán tại hiệu

QUẢNG-TẾ

Số 8, phố hàng Bè (Cau-khô)
(Rue des Radeaux) Hanoi

Mỗi hộp là một đồng bạc (1$).

Gửi đi các tỉnh theo cách lĩnh hóa giao ngân : Mỗi hộp là một đồng bạ hào (1$ 30) cả cước.

2-29

Khiển-trách. — M. Hoàng-cơ-Định, trí-huyện hạng ba tại huyện Lập-thạch (Vĩnh-yên) vì phạm lỗi nặng cho nên phải khiển-trách nhất thứ ghi vào lý-lịch.

Trường Quảng-văn. — Đến 26 Juin thì trường Quảng-văn bắt đầu dạy lớp thi Concours d'admission vào trường Bảo hộ và Ecole Normale. Ai muốn xin học hoặc hỏi gì xin lại ở Trường (26 rue du Snore) Buổi sáng từ 7 h. đến 11 h.

Trường Trương-minh-Sanh. — Bắn ngày 1er Juillet này thì lại khai trường. Trong mấy tháng hè thì chỉ dạy có buổi sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, lớp nào cũng có học. Nhưng chương-trình học chỉ có Pháp-văn và toán-pháp mà thôi. Lại mở thêm một lớp dạy tiếng *Anh* cho ra làm hai ban (1er et 2e séries). và một lớp dạy học-trò có bằng tú-tài-bộ rồi để thi vào trường Bảo-hộ (Concours d'admission).

Ai muốn xin vào thì phải kịp đệ đơn đến trường Trương-minh-Sanh 24 Boulevard Amiral Courbet, trước ngày 30 Juin 1922 kẻo trễ.

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam.

Bán tại nhà in bản-quán

Giá mỗi quyển. . . . . 0$ 80
Tiền cước mỗi quyển. . . 0 , 12

Ai ở xa, xin viết thư về cho ông Bôi-xuân-Thành
61-63 Rue du Coton, Hanoi.

Định việc thăng-chức. — M. Ng.-văn-Thinh, trí-huyện hạng nhì tại An-thi (Hưng-yên) vì phạm lỗi nặng nên phải đình việc thăng thưởng hạn ba năm.

Ngạch tòa-sứ. — M. Ng.-xuân-Huy tùy-sự hạng nhứt tòng-sự ở phủ Toàn-quyền rồi lại thuộc về phủ Thống-sứ thì nay đổi đi Lạng-sơn thay M. Ng.-văn-Chung tạ thế.

Xuất bản tân thư bài. Bộ « Song phương kỳ-duyên » của bản-báo đích thuật thiệt-hành đăng nắp chỉ đi lần thứ nhất. Lần nầy có sửa lại ; lại có thêm nhiều bức tranh vẽ của nhà danh-họa là M. Ta-đình-Ninh và M. Trần-Phiên ; lại có một bài bình-phẩm của Ngô-tất-Quyên nữ-sĩ Ngài nào muốn mua, xin viết thư ngay cho địch-giả là ông Nguyễn-đỗ-Mục Trung-Bắc-Tân-Văn Hanoi

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

CÁC TIỂU-THUYẾT CỦA BẢN-QUÁN

BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁP-THỦ
của Ng.-văn-Vĩnh dịch, giá. 0$60

ÊY AI ĐỆN NGỌC THỀ VÀNG
của Ng.-đỗ-Mục dịch, giá. 0,40

THUYỀN TÌNH BỂ ÁI
của Ng.-đỗ-Mục dịch, giá. 0,60

Ngài nào muốn mua, xin viết thư cho ông Bùi-xuân-Thành là quản-lý nhà in Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.

Tiền cước gởi ngoài.

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

thứ ba truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : Alexandre Dumas
Dịch-giả : Sươn-Iân

... Ý-kiến gì tôi cũng lấy làm hay. Nguy hiểm gì cũng là bởi Chúa Trời ưu đồng cho tôi, tôi cũng cầm trên bàn tay mà cân nhắc bằng cái nghị-lực Trời đã phó cho tôi vậy. Bởi vậy rồi bèm qua tôi cũng tiếp ngài chỉ là vì tôi đang giờ phận bởi đồng. Ngày nay tôi được rảnh, xin mời tôn-ông cứ nói đi cho.

— Bẩm tướng-công thuận tiếp tôi không có việc gì là việc chẳng hay, vì chưng không có việc gì can-dự đến cái trận tướng-công gặp giao chiến với nguyên-súy *Lâm-bật*, can dự đến đình trại của tướng-công cả ; tôi đã phải quay đầu để không trông thấy các tướng sĩ của tướng-công, nhẫm vì để không đếm được tướng công có bao nhiêu nóc lều. Không, bẩm tướng-công, tôi đến đây là để thưa với tướng-công một chuyện riêng của mình tôi.

Môn-cơ nói :

— Vậy mời ngài cứ nói.

A-tố rằng

— Hồi đầy, tôi đã được cái hân-hạnh nói với tướng-công tôi có ở *Nữu-cát-sơn* được ít lâu ; thời bấy giờ là giữa lúc *Sắc-lê* đệ nhất Hoàng để bị quân *Tô-cách-lan* đem nộp cho *Cô-rôm uyên* vậy.

Môn-cơ lạnh lùng mà đáp :

— Tôi đã biết.

— Thời bấy giờ tôi có một món tiền lớn bằng vàng, bèm trước ngày đại trận, có lẽ tại lòng tôi tính trước được những sự bèm sau sẽ xảy ra, tôi mới đem giấu món tiền ấy vào cái bàn thờ trong nhà tu *Nữu cát-sơn*, chính chỗ cái chỗ ở đây trông tỉ lấy ánh trăng học chiếu vào trắng xóa. Tiền của tôi chôn ở đó, tôi mới đến đây xin với tướng-công cho phép tôi lấy ra trước ngày giao chiến, vì khi giao-chiến về phía ấy, đạn lửa làm hủy hoại mất cái phần lớn mà vung vãi mất đi, hoặc lâm lộ ra ngoài mà quân lính lấy mất đi chăng.

Môn-cơ vốn biết người lắm, mà trên bộ mặt người này thì thấy có đủ nghị-lực, đủ can đảm, thật là một người chắc chắn. Vậy trên nhà quí-phái nói vậy, *Môn-cơ* chỉ đem cho vì nể biết trọng tín mình nên cũng lấy làm quan tâm lắm

— Thưa ngài, ngài biết tin tôi thì thật là một điều hay, nhưng chẳng biết món tiền ấy có tổ công ngài xông vào nơi nguy hiểm đó không ? Ngài có chắc món tiền của ngài còn ở chỗ cũ hay chăng ?

— Tiền của tôi còn đó, tôi dám quyết không sai.

— Đó là ngài mới trả lời một câu hỏi của tôi, nhưng còn câu kia... Tôi đã hỏi chẳng hay món tiền ấy có to đến thế nào mà đáng để cho ngài xông pha vào một nơi nguy hiểm ấy ?

— Món tiền ấy to thật. Bẩm tướng-công, có một triệu tôi đề vào trong hai thùng rượu

— Một triệu !

Môn-cơ reo lên như vậy, làm cho lần này *A tố* nhìn *Môn-cơ* rất kỹ trong một hồi lâu. *Môn-cơ* thấy vậy thì lại sinh nghi, mà nghĩ thầm rằng :

— Bẩn người này đánh bẫy ta đây.

Rồi lại nói :

— Thưa ngài, như vậy thì cứ như ý ngài nói, ngài muốn lấy món tiền ấy ra ?

— Chính là tùy ý tướng-công, bẩm tướng-công

— Ngay hôm nay ?

— Ngay đêm hôm nay, như vậy là vì những lẽ tôi đã thưa với tướng-công.

Môn-cơ đáp lại rằng :

— Nhưng, thưa ngài, quan nguyên-súy *Lâm-bật* chẳng ở gần nhà tu ấy thư tôi vậy vào ngài không đầu hồi *Lâm-bật*, ngài lại đến hỏi tôi ?

Thưa ngài đó là vì bành động trong những lúc tôi quen trong này tôi phải tùy cái lòng kí-ngoại-hoàng của mình trước nhất. Mà nguyên-súy *Lâm-bật* không khiến cho tôi có ngay cái lòng tin cẩn như tướng-công vậy.

— Như vậy, được, thưa ngài. Tôi sẽ làm cho ngài tìm thấy của cải ngài, nếu của ấy còn ở đó, vì có lẽ nó không còn ở đó nữa. Từ năm 1648 đến giờ, kể đã được mười hai năm, biết bao nhiêu là sự đã xảy ra rồi.

Môn-cơ cứ nhắc đi nhắc lại mãi điều này, để nghe xem *A-tố* có hỏ-cơ chăng, nhưng *A tố* không tỉ chớp mắt, mà cứ một cách rất chắc chắn rằng :

— Bẩm tướng-công, tôi dám quyết rằng hai thùng rượu của tôi chưa đổi chỗ mà cũng chưa thay chủ.

Câu trả lời ấy làm cho *Môn-cơ* nẩy một điều nghi, nhưng lại nghi một điều khác. Chắc bận người *Pháp* này là một người, đo-thám đến đó để làm cho *Môn-cơ* mắc lỗi, vàng kia chỉ là một cáo chuyện giả đối, mà bẫn là bọ dùng vàng lấy mà gợi cái lòng tham làm nên quan nguyên-súy vậy. Vàng ấy chắc là không có. *Môn-cơ* lẫn phải hỏi được quả tang nhà quí phái ấy mưu gian định đối lừa mình, để phá được cái kế của quân thù mà thêm lấy lừng danh tiếng. *Môn-cơ* đã quyết định như thế, mới nói với *A-tố* rằng :

— Thưa ngài, bẩn ngài sẽ làm bân-hạnh cho tôi mà xơi bữa tối với tôi chiều hôm nay.

A-tố nghiêng mình mà rằng :

— Xin vâng lệnh tướng-công. Vì tướng-công cho tôi một cái bân-hạnh, tôi cứ suy cái lòng khuynh hướng của tôi thì nghĩ thấp bèn nay cũng không phải là không đáng vậy.

— Ngài nhận lời một cách như vậy thật là qui-hóa quá. Và nhà bếp của tôi ít mà không được thạo nghề cho lắm, vừa mới lọc chiến, quân lính đi tìm lương thực còn phải trở về tay không, vì nếu không có một tên thuyền chài người qui-quốc lạc vào trong trại tôi thì đâm nay nguy-súy *Môn-cơ* đành phải nhịn đói mà đi ngủ. Cứ như lời người bản cũ thì tôi có cả thảy chừng mười người.

— Bẩm, đó chỉ là để được cái bân hạnh lần chuyện tướng công lâu thêm chút nữa.

Trong lúc đôi bên càng giữ lễ, *Môn-cơ* vẫn có cái bộ một thâm trầm. Quân lính đợi bữa ăn chiều lên một cái bàn bằng gỗ thông. *Môn-cơ* ra hiệu mời *La-phe* bá-tước ngồi vào bàn, mình cũng ngồi xuống trước mặt bá tước. Trên bàn duy chỉ có một đĩa cá luộc cho hai bộc đành chăn ấy ăn, đó thật là một món ăn chẳng hề đối bụng, chớ không phải của những miệng khó ăn. Trong lúc ăn bữa tối, người là ăn thật cẩ, uống rượu bọt hỏi, *Môn-cơ* hỏi đến việc loạn *Cải-dang* về sau này, việc *Công-đê* vương quay về với *Pháp* hoàng, việc *Pháp* hoàng cầu hôn với *Tây-ban-nha* công chúa, nhưng *Môn-cơ* với *A-tố* hai người cùng gin giữ không nói hở đến những việc chính trị khiến cho nước *Pháp* nước *Anh* và nước *Hà-lan* bấy giờ không hòa hiệp với nhau. Hai người trò chuyện với nhau, *Môn-cơ* phải chịu một điều rằng người *Pháp* ấy là một người phẩm giá rất cao khiết. Người ấy không thể là một đứa thích khách được, *Môn-cơ* không thể cho được là một tên do thám ; tuy vậy *A-tố* đã thông minh mẫn tuệ, cách ăn nói lại mạnh bạo chẳng cần thì nghi cho là một người mưu mẹo nên có việc lớn. Khi tàn tiệc, *Môn-cơ* bèn rằng :

— Vậy ngài tin rằng nơi của ngài còn đó ?

(Còn nữa)

Trợ-Thiện-đường

Phố Hàng Long, số 30
Phòng giấy ở Hàng Phèn, số 29
(Rue du Vieux Marché)
Hanoi

Bản-hiệu mới xin được phép chuyên-trị về việc hiến lấy có thị các thứ đờn và các thứ âm nhạc cho thuê. Lại có cả một bọn tường đi đi phó quan tỉ hạt, đất hồ đưa tỉnh, và mời bọn kép tay luồi việc lý tại rất là vui vẻ, mà tuổi về việc, thêu thì rất là hiền nhu.

Tính giá rất rẻ. Các ngài ở xa muốn thuê bản-hiệu cứ gia cho.

3063

XIN XEM CHO KỸ

Phàm những các quí khách xem báo thấy có đăng câu-bạch của bản-hiệu, thời khi mua hai lần mua « Dầu thuốc Tiger, Sâm-Tô mà lầm ra những đồ giả, thì xét thử trước bản-hiệu. Tay quí có mấy lời kính trình các quí khách rõ cho ra xin các người từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhớ cho.

— Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.

Nay kính,
Ed. Montès,
54 Rue Paul Bert, Hanoi.

VỚI KẺ PHẢI SAU

Nay nói cáo người Nam Việt phải đề ngừa, phải ngỡ lành, phải đau khi quen mắt ăn nhầm thức khoẻ phải đường, hoặc bị đề không chừa chốt sau sẽ nay hết những người phải đau khi ăn ở đã làm mệt, hoặc phải ở, ở phải ... người ... chẳng nguy.

Bệnh đau phải, trước khi tôi đã ... là một bệnh gần gom, vì bệnh ấy là một bệnh ... vì người ta. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau mới sang sông được bao nhiêu ... phần nhiều không tính đã được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất vì người có bệnh ấy, thì tinh ra những con cái phải nhiều không được. Người có bệnh lo mà ... tuổi sinh con để cái được, thì chỉ sinh con ra để ... mà thôi.

Hỡi người Nam Việt, con cháu người không muốn giống Nam Việt ... mau đi, sau nữa người khi ... nhiều ... đi thì cái ... bệnh ... mới được.

Vậy xin ... nhà ... MONTÈS ... thuốc ... PINK BERT-BAUDON mà uống mỗi lọ BRONCHOSERUM ... Thuốc ấy ... ho, ... ho, ... ho, không mất tiền, ... ấy thuốc đem về cho ...

BRONCHOSERUM
... Mỗi lọ ... 0$ 20 ...
... Tonique ... ...
Bổ, vừa ngon.

DẦU GAN CÁ THU

một lít. . . . . 1$ 60
Bộ từ 1$ 80 đến 2$ 00 (tùy theo giá bọc khe Nha-nước lên xuống.

Thuốc chữa bệnh hen rất thần-hiệu (SIROP N)

Một chai. . . . . 1$ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »
Một lọ. 4f.45
Bộ 6 $ 70 đến 0$ 80
Sáu lọ. 2f.50
Bộ 3$ 90 đến 4$ 00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »
Một lọ 1f.70
Bộ 1$ 70 đến 1$ 80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA
Thuốc (máu-bộ) bổ huyết
Một lọ 1f.80
Bộ 1$ 80 đến 1$ 90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sốt dịch: như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa hay thường hay hại người, nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vớ số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng: cách 3 giờ đồng-hồ uống một viên rồi uống nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi rết càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đều thì phải trong 24 giờ là khỏi.

Bác-sĩ MONTÈS, 54, phố Paul Bert, Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Phẩm lậu thuế. — Sở Thương chính Haiphong vừa bắt được mấy hòm phẩm giấu vào trong những đồ sứ của người Khách.

Nghe đâu người có phẩm ấy xin điều đình nộp 10000 đồng để được giữ phẩm ấy mà sở Thương-chính không nghe.

Hội nhạc Annam. — Ông Vương-khả-Lợi là thư-ký nhà Ngân hàng cùng với mấy ông nữa đương lập một hội nhạc Annam tại Haiphong. Đó là việc rất hay, mong rằng hội nhạc ấy chóng thành để các việc hội được liêu khiển một cách rất tao nhã.

Ngã xuống nước. — Sáng hôm qua có một người thợ sở Lục-lộ tàng chữa nhà ở Sầu kho chẳng may ngã xuống nước. Người ta cho tìm ngay mà cũng không thấy xác.

HÀ ĐÔNG

Trường Nhân-mục-Môn làm lễ phát phần thưởng. — Hôm chủ-nhật 18 Juin 1922, làng Nhật-mục (Mọc) làm lễ phát phần thưởng cho học-trò. Đúng 3 giờ chiều thì các quan viên chức sắc trong bản hạt, các ông Cả-áo và học-trò đều tề tựu đông đủ ở đình làng Chính-kinh. Khởi đầu thì ông chưởng giáo Lê-thân đọc một núi điều văn, một cậu học-trò đọc một bài nữa cảm ơn những nhà đã có công-đức dựng trường và thầy giáo Kế đó Cụ Thượng Nguyễn-hữu-Bắc là Cảnh chủ-tọa đứng lên thay mặt 5 làng cảm ơn các ông giáo đã lận tâm dạy dỗ học thiếu-niên và khuyến học trò phải cố học chăm lên. Mấy lời Cụ Thượng nói khẩn cho mấy ông giáo rất là lông sinh rất kính phục. Rồi đến ông Thám Sung, chánh Hội-đồng học-vụ cũng thay mặt Hội-đồng cảm ơn ông giáo và khuyến học trò. Ông Thám Sung nói xong thì phát nhũ liền thưởng. Vừa dứt tiếng pháo thì các ông Giáo tuần tự phát thưởng. Cuộc phát phần thưởng trường Nhân mục Môn nầu như thấy tuy vì với trường các tỉnh thì không lấy gì làm to tắt rực rỡ cho lắm, nhưng so với các trường nhà quê ở Bắc-kỳ ta thật là rất nơi sánh kịp.

BẮC-NINH

Cuộc thơ văn của hội Khuyến-học — Đầu bài thầy Juillet này là:

1· Nghĩ thơ mừng đức Hoàng-thái-tử sang du học bên Pháp « vẫn dưa. (Cung hạ Đông-cung du học, dư tự)

2· Đêm về sẽ học con gái trước là bây giờ (Nghĩ quốc phương kim nữ học luận)

Những bài này làm bằng chữ nho hay là quốc ngữ cũng được, hạn nộp đến ngày 10 Juillet này là cùng. Bài nào hay nhất sẽ lấy một phần thưởng nhỏ, và làm sang bài thi xin gửi cho ông Phùng-huy Bích chánh thư-ký, hội Khuyến-học Bắc-ninh. Còn các thể lệ khác cũng y như những kỳ mấy tháng trước

Khuyến học hội lại cáo

PHÚ-THỌ

Trộm táo gan. — Đêm hôm 19 rạng ngày 20 Juin vừa đây nhà M. Võ đình-Hương người Hà-đông lên buôn bán ở phố ga, bị kẻ trộm vào lấy hết cả mấy hòm quần áo, mũ, giầy, các đồ nữ-trang hoa hồi tuyến, đồ vật trong nhà và 68 p. để ở cái vi, cộng tất cả là 516 p. Nhà chủ đã đi trình sở Cảnh-sát ngay.

Có thể mới chừa. — Xe ô-tô nào cũng vậy, từ xe các quan thì không kể, chẳng may cái là không có trẻ con thì nhan nhà bia nhảy ở sau xe luôn. Sáng thứ hai vừa rồi, có một đứa con trai độ 2 tuổi, (Bắt buộc vào sau cái xe tải thư đi Tuyên-quang thì bị ngã sấp người xuống đường, máu mê đầm đìa cả mặt phải đưa vào nhà thương bước thuốc ở trán loét ra một miếng to.

VIỆC KINH-ĐÔ

Voi đã đem về. — Con voi mà làng Cau-hai đã bắt được hôm nọ nay đội Kinh-tượng đã tập luyện thuần thục và đã đem về Huế.

Khi đến trạm An-ninh thời đình trả lại mấy hôm vì một con voi đi dọ, con voi lấy phải bệnh đau bụng. — Chừng vài hôm nữa sẽ đem về đến Huế.

Con voi mới dọ được mình cao chừng hai thước năm tấc, hai cái ngà chừng độ ba tấc, voi lấy chừng mới hai tuổi.

Khi mới bắt được tánh khi nó rất là lung-lăng mà nay lập luyện đã thuần lắm, như là đi chạy, quỳ và hô khoan, hô, khi người nào hát thời bắt voi hô khoan và bỏ đều làm được cả, như thế thì nghề dọ voi của ta cũng giỏi lắm thay.

Chó dại nhiều quá. — Độ này tiết trời nóng nực, lại đi thấy chó dại nhiều quá, ở mới thành-thị còn có lệnh quan cấm ngăn những nhà có chó thả rông chạy ngoài đường, thời còn ít thấy người bị chó dại cắn, chứ như các miền nhà quê thời nay nghe người nầy bị chó dại cắn, mai lại đến người kia. Nếu chó dại đã cắn phải ắt là phải chết, trong cái thời-kỳ từ khi bị chó cắn cho đến khi chết là không có định hạn bao giờ, hoặc cho cắn phải chân phải tay hay là nơi mặt mấy hoặc nơi khác nữa, nơi nào cũng phải chết cả, có khi bị cắn xong thời phải cấm ngay, có khi chỉ một hai tuần mới thấy hai tháng, nhỏ đến ba tháng thời chết thế mà các nhà quê cứ bảo rằng đến ba tháng 10 ngày mới chết, mà khi nào bệnh đã phát nặng mới đem đến nhà thương. Phần nhiều các nhà quê lại hay cho dại cắn trong một trăm ngày mới chết mà chứng 30 ngày hoặc 60 ngày mới đem đến nhà thương thời ra chẳng chữa được vì đã đi quá lâu. Hiện nay các miền nhà quê người phải chó dại cắn nhiều lắm, ước ao rằng quan trên ra lệnh cho đến phải tuân theo, phàm vì chó dại cắn phải nên đến nhà thương ngay mà ở trong làng nào có người phải chó dại cắn, nếu không đem đến nhà thương thời những kẻ chức dịch phải phạt. Được như thế thời hạnh phúc cho dân lắm vậy.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Thi bằng Sơ-học Pháp-Việt. — Kỳ thi bằng Sơ-học Pháp-Việt hôm 17 Juin mới rồi các học-sinh ứng thi vừa con cái vừa con trai tất cả là 131 người. Trong số ấy thì học-trò nhà trường có 4 cô và 81 cậu, còn thì là học-trò các trường tư. Khi thi viết xong thì còn lại được một cô, 58 cậu học-trò ở trường và 6 cậu học trường tư. Năm nay kỳ thi vẫn đáp thi chỉ nông hai cậu học trường ngoài, còn một cô và 58 cậu học ở trường đều được trúng tuyển cả. Thế là năm nay trường tỉnh ta lấy cả 65 học sinh đi thi thì đậu được một cô và 58 cậu. Như vậy thiệt là vẻ vang cho nhà trường lắm lắm.

Danh-sách các cậu được trúng tuyển có thứ thứ tự đăng như sau này:

MM. Phạm-ngọc-Thạch. Lê-duy-Hoàn, Võ-đức-Tiến, Trần-văn-Nhu, Đinh-v-Liên, Trần-quang-Tuyển, Đỗ-kế-Toán, Lê-v-Nguyên, Võ-đức-Diên, Hoàng-ngọc-Ngoan, Chu-đình-Vấn, Ng-khoa-Vân, Ng.trinh-Vực, Ng văn-Hội, Đặng-đình-Hoạt, Trịnh-Đoàn, Võ-đình Cán, Ng-gia-Thụy, Cao-hữu Lâm, Ng-v-Nguyên, Ng-v-Liên, Đặng-Tuyển, Tạ-thức-Tư, Ng bá Lãng, Hà-Vơn, Lê v-Đình, Ng-v-Linh, Võ-văn-Trung, Ng-thị-Hoa, Ngô-xuân-Tài, Ng-thúc-Cẩn, Hoàng-xuân-Hậu, Lê xuân-Thiềng, Ng-văn-Chính, Trần-nhật-Lạng, Đái-đức-Tuấn, Ng-v-Cần, Hồ-v-Chí, Lê-văn-Mẫn, Lê-ngọc-Hoàn, Ngô-đình-Vụ, Ng mộng-Ưng, Ng-tư-Chương, Lê-cảnh-Đăng, Võ-thế Phiệt, Võ-v-Du, Chu-đình-Thư, Vọ-văn-Mỹ, Lâm-quang Hiệp Ng-v-Thuận, Tào-như-Tùng, Trần-v-Tốn. Lê-gia-Chinh, Lê-huy-Công, Bùi-Đạt, Lê-phẩm-Đăng, Ng v-Mỹ, Ng-v-Phẩn, Ng-khắc-Tuy, Lê-duy-Vân, Phạm-ngọc-Kinh, Ng-hữu-Hành, Ng Đạt, Hoàng-ngọc-Quý.

Xem như thế thì biết rằng ông đốc học ở trường này M. Phạm-ngọc-Thọ mới tự thế hồi 20 Mai tại Hanoi mà trong bảo cũng có nói thật là mới người chăm chỉ, bởi vậy ông đã mất non một tháng nay mà đi đến chỗ nào cũng vẫn nghe thấy người nhắc đến ông, ca tụng công đức, tỉnh hạnh của ông khi ông còn đương thời. Vậy thì dẫu ông mất nhưng hồn ông cũng vẫn trường Thanh-hóa sẽ trường-thị mãi mãi. Song nhà trường được cái kết quả rực rỡ như thế cũng là nhờ có tài cán và công phu của hai nhà sư-phạm mà ta chớ nên kể là MM. Phạm-v-Hợi và Hoàng-đức-Thi dạy lớp nhất, hai ông đã hết lòng chăm chỉ dạy bảo, cho nên các nhà có con theo học đều mến phục hai ông lắm.

Trong số 63 học sinh đậu, thì quan trường có công nhận cậu Phạm-ngọc-Thạch đỗ đầu là một người học-trò giỏi đặc biệt. Cậu là con ông đốc Phạm ngọc Thọ mà ta vừa nói ở trên này. Cậu năm nay mới 13 tuổi mà học hành rất siêng năng, tính hạnh nhu mì, thật là ra một con nhà thế phiệt. Cậu đậu đầu thiệt là đích đáng. Nghe đâu quan Công-sứ bản tỉnh thấy cậu còn ít tuổi mà học hành khá và lại là con một nhà đã hết lòng làm việc và trung thành với nhà nước, nên ngài có hứa sẽ xin cho cậu tuong học để theo học tại trường (trung học Pyrène) ở Hanoi.

Một Sou

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Thi bằng Sơ-học. — Sáng hôm 7 Juin ở tỉnh quan phủ ở ấy thi bằng Sơ-học Pháp-Hoa, có quan Đốc-lý tỉnh Tchékam và quan chánh văn-phòng sẽ sát bạch Học-sinh Khách có 4 cậu và cậu Quản là người ngoài vào thi — Đến hôm 13 tôi kỳ vấn đáp, chỉ còn được 2 cậu mà thôi.

Tuy chưa có nghị định quan chính tỉnh ra, song le có tin đích rằng cậu Quản đỗ đầu, cậu A-Lộc thứ hai. Cậu Quản là chân ông phán Đức tòa Sứ, A-Lộc là con chú Mao-Seng, ký-lục tòa án Khách.

Cao quan mới đến. — Kỳ tàu hôm 10 Juin hồi 11 giờ rưỡi đêm có quan Thanh-tra Nortès sang khám xét địa hạt và M. Lecombe sang trông nhậm chức chánh tòa Lâm-phóng tỉnh lỵ. Sáng thứ hai 12 Juin hồi 8 giờ các qui quan được lệnh quan thổ hiến đều bận trào-phục đến trình diện quan Thanh-tra.

Hôm sau ty ngài đi đến từng tòa sở khám xét. Nghe đâu kỳ tàu ở Hương-cảng đến thì ngài trở về.

Chương-trình Học-chính. — Sáng hôm 13 Juin, hồi 8 giờ bọn hội đồng bàn về chương-trình học-chính ở tại buồng sách Bangalon.

Quan cai-trị Vayrac làm chủ-tọa và các viên chức liệt danh dưới đây làm hội-viên:

MM. Imbert, đốc học bạt Quảng-châu-loan;
Tsan-Ta-Tsing, cựu hội trưởng phòng Thương-mại Tchékam;
Pang-Po-Kuong, nghị-viên Tchékam;
Sam-Tai-Lée, nghị-viên Fort-Bayard;
Ng-ba-Sao, thông ngôn tòa án Khách;
Võ-Tức, đốc-học Annam trường Tchékam;
Lê-văn-Tứ, tham-biện Lục-lộ.

Hội-đồng không bàn tới bàn tiểu-học và ấu học, vì vẫn có sẵn xưa nay, chỉ xin mở thêm ban Thành-chung học (complémentaire).

Bàn xin thêm một quan đốc Tây, hai ông giáo, và bàn lấy thầy giáo Khách ở Canton về dạy tiếng Quảng đông.

Ông Tức xin mở thêm trường nữ-học-sinh.

Ông Tứ xin cho trẻ-con tả học đến được bằng Sơ-học thì xin nhà nước cấp cho tiền phi-tổn cho về học trường Trung-Lọc Hanoi

Qui tử. — Ở phố Caravane một nhà phú-thương kia có người con trai cả, năm nay độ 17 tuổi, vẫn học ở trường Pháp-Hoa tỉnh lị, mở tủ bọc của bố lấy 1000 bạc bảo Khách, một khẩu súng lục, đạt cả hai con mũi-chủy (con gái mua về, làm tôi tớ) lại rủ cả đứa con trai một chú khác đi mất 5 hôm nay.

Nay đã có tin rằng đã tóm được bọn ấy và đương điệu về, bọn chúng nó đã đưa nhau đến Sài Tổng (Cao-chân).

Chớ nên nghe nhảm. — Mấy hôm nay nhao lên chuyện giặc cỏ nổi ở ngoài địa hạt Tàu, giáp giới với địa hạt Quảng-châu-loan nhời kia tiếng nọ bàn định lông bông. Tuy có thật, nhưng chúng nó làm trò trống gì được, xưa nay đã bao phen cũng thế, chỉ một tí đi cướp bóc người ta mà ăn.

Quan chúa tỉnh đã cho linh canh phòng nghiêm ngặt trong bản hạt ngoài địa hạt Tàu đã có các quan Tàu hết sức tuần tiễu, chẳng may thì mai tóm được hết, có đâu những chuyện nhảm, vậy ta chớ nên nghe.

GỖ THÔNG

Tôi muốn mua 50 m 3 gỗ thông miền Lao-kay xẻ rồi hay là nguyên cây cũng được. Xin viết thư cho ông Nguyễn-ngọc-Dương Entrepreneur, Haiphong.

3283

PHÒNG THĂM BỆNH

CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thường trú đi ngã đồng Bắc chữa bệnh. Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tonia, Fer Rabat Casablanca Port-Said ...
... Hà-nội ... mới về ... tại ... bệnh ... tỉnh ... ngoại ...
... Phòng thăm bệnh ... 9 giờ đến 11 giờ.
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
2013.

Ai có gặp quốc-trái bắt cứ năm nào, hay vẫy trái ... các hội Công-thương mà ... bản tiệm xin đem lại hiệu Bạc-long ở số 90, phố Mã-mây, Hanoi, chậm-chước theo thời-giá, xin bán phải chăng.

Qui-khách ai có thứ hàng gì bỏ không có chỗ bán, xin mời đến chậm-chước hay là viết thư đến, bản-hiệu xin hết sức cố-vũ mua bán giùm cho bằng được như ý các ngài.

2050 ĐỨC-LONG-HIỆU
cẩn-bạch.

NHÀ BÀ MÙI

Số giấy nói 328

Nhà ba mùi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giống tăng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thứ xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ tối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mời đến bản-hiệu nhà Ba mùi ở phố hàng Long, số 46 (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa rẻ lắm.

Nay cáo-bạch
Quản-lý, M. Tạ-duy-Mùi.
229

Auto! Auto!!

Một cái xe ô-tô còn mới lắm, 5 chỗ ngồi, 16 mã-lực, hiệu « Ford » thực đẹp, thực tốt. Bán giá cực rẻ. Hỏi tại Bản-quán.

CÁC CUỘC ĐI XEM

SĂN NHIỄM

Tối thứ năm:

HỢP PHỐ HOÀN-CHÂU

La một tích chèo cổ rất hay và lý thú, Thâm nhất chỉ nàng Thị-phương bị long-thần khoét mắt, than vãn rất là thương bi.

Tối thứ sáu:

UYÊN ƯƠNG GIẢI-NGAU

Xuân-hoa, Hà-vân, Thu-nguyệt vộ Đông-nghiêu bốn gái nhiễm sắc tuyệt trần nhưng ma hờ-g mệnh bạc, nhiều nỗi gian truân, thực là trái xanh quen thú mà hồng đành ghen.

Bản-hội tiếp được nhiều thư gởi lại hỏi ý muốn xem một buổi diễn theo lối chèo cổ, nghĩa là không có tranh cảnh gì cả. Vậy bản-hội xin chiều ý hiếu-quí chọn lấy một tích chèo cổ rất hay rất lý thú, hiện đã sửa soạn lối lễ lại cẩn rồi, có thể nay mai đem biểu hiếu-quí được một buổi hát cực kỳ điêu đứng. Buổi hát nầy xin theo toàn lối cổ, hát toàn giọng đường ngoài, nào dịp nào sênh nào tứ quí, nào đường trường, chắc để lâu nay mà bây giờ lại trông thấy cảnh tượng sân-khấu ngày xưa, giọng hát ngày xưa, thì thỏa thích biết là chừng nào!

Sắp diễn: *Bản hội đang soạn tích:* « *Nàng trung mỹ-nữ* » *là tích người con gái đẹp trong tù. Nguyện tích nàng rất là lâng, ông già lẫn được vợ trẻ, người trẻ lấy phải vợ già, đêm năm sớ với chỉ thấy những da. Thực là ông tơ sao khéo đa đoan, se dây sao khéo vo con vo xiên? Nhưng để sau nhân đình thăng thiên, làm cho chết tại chỗ tam, rồi ra để lại vào ngàn mới thôi.*

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 21 đến thứ ba 27 Juin 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »
Các việc rõn trong thế giới

ĐỆ TỨ THẬP NHỊ KHÓA THỂ-THAO ĐẠI-HỘI
Nghỉ

CU GÔ-RI-Ô
Ba-hoa, vì ... chuyện ... người của ... đã ... lắm
Hồi thứ XV và V

BILLY, NHÀ CHẾ TẠO
Hài kịch

Tuần lễ sáu về chiếu phiến ảnh
REINE LUMIÈRE
Quang Minh hoàng-hậu)
Rất hay! Rất lạ!

Từ 1er Août giờ đi
Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ hôm thứ tư và chiều thứ bảy

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ

Tổng-cục ở số 18, Phố Mã-Vỹ
Ân-quán ở số 45, Phố Hàng Bồ | HANOI
ĐIỆN-THOẠI SỐ 167

Thưa các Ngài,

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ chúng tôi đã mua được cái nhà in ĐẠI-PHONG-DỤC-KÝ ở phố hàng Bồ, số nhà 45, kể từ ngày 1er Mai 1922 mà đi thời chúng tôi nhận nhà in ấy làm của thư-xã chúng tôi lại mới nhận được máy in chữ in ở bên Tây gửi về nữa, thực có thể làm được hết các việc in. Vậy xin các Ngài có dùng đến việc in sách vở, thư thiếp, giấy má gì thời xin gửi thư cho Bản-xã chú-nhiệm là:

M. TRẦN-QUANG-HUY
Directeur de la Société ÍCH-HỮU THƯ-XÃ
HANOI

3267

MỚI XUẤT BẢN

BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ

(Lịch sử tiểu-thuyết nước Pháp)

Soạn-giả: ALEXANDRE DUMAS
Dịch giả: NGUYỄN-VĂN-VINH

Một tập 0$ 15 — Toàn bộ 24 tập, dày bằng ba quyển « Thuyết-tình bổ ái ». Giá bán 3$ 00

Tiền cước gởi là 0$ 35

Mua mau kẻo hết!

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Từ rofilms của Cornell

THƯƠNG GIỚI TÂN VĂN

Ngày 22 Juin 1922

Giá hợp

Kho Nhà-nước. . . . . 6 f. 50
Nhà Ngân-hàng. . . . . 6 . 50

Tàu tới tàu đi

Tàu *Hanoi* mang thư đi Hong-kong (đường Hoi-hao và Kouang tchéou-Wan) đến sáng 24 ở Haiphong sẽ chạy.

Tàu *Commissaire Pierre Goy* ở Haiphong sẽ chạy đi Thượng-hải ngày 28 Juin.

Tàu *Amiral Ponty* ở Colombo đã chạy đi Singapore ngày 16 Juin.

Tàu *André Lebon* đã chạy sang Đông-Pháp ngày 2 Juin.

Tàu *Amboise* ở Marseille đã chạy sang Đông-Pháp ngày 16 Juin.

HOÀN-VĂN

Vẽ tranh, vẽ kiểu và vẽ truyền thần
75, Phố hàng Bông, Hanoi

MỚI VẼ XONG MẤY THỨ TRANH
TAM-QUỐC RẤT ĐẸP
Mới có các thứ giá-gương mặt đá và giá gương vẽ sơn vào kính lối mới.

Bản hiệu có vẽ được nhiều thứ tranh thấy mạc và thuốc theo lối mới, trông rất đẹp và rất nhã, ông bà nào hoặc hiệu nào ở các tỉnh xa muốn mua buôn, xin biết thư về, bản-hiệu sẽ tính giá bán buôn.

Nay kính
Hoàn-Văn hiệu
2264 *75, Phố hàng Bông, Ha...oi*

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chớ dùng gửi bằng timbres.

»Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes), từ thứ 0f.10 (0$04) trở xuống; chớ dùng gửi bằng timbres-guittances, timbres-proportionnels hoặc timbres de dimensions.«

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đến hỏi bản-quán, thì cho biết cả tên ở từ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quản lý, để cho người làm sổ tìm kiếm. Xin các ngài thường hay ký tên vắn tắt, hoặc thêm quê, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

Chúng tôi nên lại cửa hàng này mà sắm đủ đồ nhiều kiểu mẫu mới chế ra đẹp lắm và hạ hơn cả.

— Cửa hàng tôi chuyên-môn đóng và chế kiểu mẫu đồ gỗ rất đủ cả, có bán giá phải không, có in cả catalogue theo như 16 bản quý-quốc vẫn gửi sang bản này đã hiểu nên quý khách ở xa gần muốn đóng tốn kiểu xem thì cho người nhà lại lấy hay là gửi thư lại thì tiện đính theo số timbre làm giấm phí tổn gửi đi hiểu các quý khách rõ.

LƯU-BÁ-VI, Propriétaire
VĨNH-XƯƠNG
55, Rue Pellonnaux (cửa hè phố Lò-sũ, Hanoi
Téléphone 218 2251

NAM-THỊNH, Tailleur

SOIERIES NOUVEAUTÉS
4, Rue des Cantonnais
HANOI

Bản-hiệu bán vải-may các thứ quần áo Annam và quần áo Tây. Gấm, vóc, nhiễu, sa tây, satin, dạ, len, hàng Saigon, hàng Bắc kỳ, không thiếu thức gì, v. v. Mới lại vải imperméable mùa cực đẹp, để may áo đi mưa.

2015

潘德成
PHAN-ĐỨC-THÀNH

GRANDS ARRIVAGES SOIERIES
CHINOISE, FRANÇAISE, TONKINOISE, DIVERSE ÉTOFFES ET THÉ DE CHINE
Bản hiệu bán đủ các thứ hàng Tàu, hàng Tây, hàng ngoại Bắc, các thứ vải và chè Tên Đức-xuân thực hiện, may quần áo Annam và quần áo Tây, đủ các lối Bản hiệu có bán vàng diệp Vinh-thịnh-long chính hiệu

GROS & DÉTAIL
HANOI — 2, Rue des Cantonnais, 2 — HANOI

Kính trình các qui khách biết cho rằng bản hiệu chúng tôi bán nhiều các thức to lớn gồm vóc lam khai sao nấy

Hàng Bèo đai-triều đủ các phẩm. Gấm bông vàng bạc. Gấm thổ tinh. Gấm mới chân. Gấm đông mây ghế đệm, kim ngô, đoan thâm huyền, satin hoa trơn, nhiễu ám thêu mới, cantonnette, sipaga thường hải tiêu, sa văn minh, sa tây hoa về trơn. Long sa trơn cẩm chân hoa, kim tiêu tây, đa nhung, the tuyết lĩnh trứu hàng Saigon, các thứ lĩnh lĩnh thứ to nhỏ hàng bắc kỳ, đa fantaisie mais an pardessus, đa đen, serge may quần áo tây, và các thứ vải khác không thiếu thứ gì, lại có cả các thứ đồ làm lễ sinh thờ ở bên Đại pháp mới sang mà bản gia nhất định không phải thắc cả, thu mới các qui khách chiếu cố đến mua giúp cho, mua khác các qui khách ở xa mua hay lấy mẫu cẩn thận và hỏi giá hoặc mua hàng thì bản hiệu sẽ gửi ngay và xin khai giá minh bạch. Hàng hóa mới gửi đi xa cũng tính giá như là các qui khách đến tại hiệu vậy. Hiệu chúng tôi lại có cả thợ may quần áo Tây, và quần áo Annam rất khéo và bản hiệu đã thí lấy những người thợ thật là có tri khéo cả.

Các qui khách nào muốn may quần áo xin gửi cho một nền tiền trước cho thì bản hiệu sẽ gửi Contre Remboursement.

CÁO-BẠCH

Chúng tôi kính trình các qui-khách biết rằng chúng tôi thuận bán chịu Phốt-phát (Phosphates) đến mùa tháng mười rồi mới lấy tiền, song những các nhà tu mà mua thì phải có gì chắc chắn để gửi chúng tôi làm tin, như là: đoan cầm nhà ruộng nương (Titres de propriétés) phiếu Quốc-trái, (Titres d'Emprunt Français) phiếu Đông-pháo công-thái (Titres d'Emprunt Indochinois) vân vân.

Những giấy phiếu Quốc trái, công thái mà chúng tôi giữ để làm tin thì bao giờ cũng vẫn là của những các nhà mua hàng chịu đem gửi; mà khi đến hạn giả tiền mua chịu hàng rồi thì chúng tôi giả lại các giấy mới ấy, mà nếu đang khi chúng tôi giữ các giấy mới ấy có phiếu nào được mở trăng số thì cái số ấy vẫn thuộc về của người có phiếu đem gửi.

Những các hàng đã cải lương rồi mà có những giấy phiếu ấy có thể mua chịu được phốt-phát, muốn biết cách thức mua chịu phốt-phát thế nào thì các hàng ấy cứ hỏi tại các tòa Công-sứ.

Kính cáo
SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN.
133, Avenue Paul Doumer,
HAIPHONG.
2055

MỚI IN LẠI

SÁCH QUỐC-NGỮ CÓ VẼ
64 TRANG
DẠY TẬP ĐỌC VÀ TẬP VIẾT RẤT NHANH
Giá mỗi quyển . . . . . 0$15
Tiềnước, gửi recommandé. . . 0 08
Bán tại bản-quán và các hàng rách.

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP
CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM
Ed. MONTÈS
Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 24

HÓA-HỌC CHẤT và các thứ khoáng bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu SOISSY-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông SOLBÉ để chữa a-phiện
SOLUTION R. SOLBÉ . . . 2 $ 50 một chai.

Thuốc tiêm mới — Muốn dùng thuốc này phải nhờ đem giấy đến tận người Pháp lấy mẫy có tại mua được

Gouttes « MÉTHARSINATE » . . 1 $ 00 một lọ
Thuốc bổ máu: làm, dễ ngủ, mồi ngủ ngày muốn làm giấy; dùng thuốc này sẽ khỏi.

Mấy thứ bán-hiệu hay bán :
Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da như tuyến nổ: CACODYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai
Thuốc ho-suất SIROP PECTORAL ếp-sô, sổ-mũi
Thuốc lạo chỉ người lên sáng được thải
Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc nặng — 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc thợ — 0 $ 90 một chai
Chữa các bệnh lậu; chẳng tỉ mỉ mới hay sẽ: nặng thuốc cachets, antiseptiques để thợ thuốc blennorrhagiques nên bán-hiệu chỉ chữa khỏi. Thuốc này có thêm chữa cả về người phải lậu lâu.
Gouttes « VIRGINIE . . 1 $ 00 một lọ
Trị bệnh đàn bà sinh; Kinh, nguyệt không đều, hay ra khí hành kinh đau đớn mình mẩy, bắc cắt hay, chữa con, nặng thuốc này đỡ mau nên, lấy lại mau lại thuốc mình để bán tốt.

BỔ BUỘC THUỐC
bổ RẺNG RẺ THÍ-NGHIỆM PÔA-HỌC
BỔ MỠ-SẺ
Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy ảnh, thuốc Citro.s và thuốc Bromure
Bán suốt và bán bao kìn
Bán sỉ và bán lẻ
« THUỐC RẺNG »
0 $ 90 một chai 1/4 litre
Trị bệnh giang mai lối xi mới hay rất. Dùng thuốc trên thì sau nặng thuốc này sau tiệt ngay. Dùng thuốc khác rồi dùng thuốc này cũng được nặng thuốc này thì mẩy chốc khỏi hẳn được ! Thuốc này rất hay, rất gọi; xi chẳng hại gì đến lục sinh dục, lại sẽ sức cho người xe bệnh. Mỗi khi dùng chiếc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn litre. Giá xi $ 2 00 một chai.

RƯỢU
QUINQUINA CUSSAC
Rất bổ
dùng cho những người ốm yếu.
BÁN TẠI
NHÀ
GUIONEAUD FRÈRES
ở Hanoi-Haiphong, và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.
2051

THÁI-HƯNG
21, Phố Hàng Bông, 21
HANOI

Kính trình các qui-khách, Bản-hiệu bán đủ các thứ mũ kiểu mới thật nhã (Casques Fantaisie, các thứ mũ mây (Chapeaux pliants), mũ feutres đủ các thứ mũ và khăn xếp nữa.

Bản-hiệu có nhiều thợ khéo, làm rất tinh-xảo, kỹ-lưỡng, nhanh-nhẹ. Giá bán hạ hơn các nơi.

Bản-hiệu có bán buôn, bán lẻ đi các tỉnh. Các qui-khách ở xa muốn mua hàng của bản-hiệu xin viết thư lại. Bản-hiệu sẽ gửi hàng đi ngay, theo lối lĩnh hóa giao ấn (Contre Remboursement). Xin các qui-khách chiếu cố.

2028 THÁI-HƯNG kính bạch.

HIỆU BÁN KÍNH VỆ-SINH

Hàng-hiệu bán đủ các thứ kính vệ-sinh, con sách, cần thận, các thứ kính dưỡng mắt đều có mọi thứ kính đi ô-tô và tàu bay, nhiều kiểu lạ và đẹp trông rất nhã mà giá lại rẻ hơn mọi nơi. Xin mời các ngài chiếu cố đến xem, hiệu chúng tôi có riêng một tay chuyên môn theo về nghề thợ kính để hầu tiếp các ngài.

LY-SENG-BAO dit CHÉONG-HING
2029 42, Phố hàng Bồ, Hanoi.

Nhà Bán đồ « TÂM »
Hà nội, ở phố hàng Trống.
Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

CHỮ MỚI ĐẾN!!!

Bản-quán vừa nhận được ở bên Tây, nhiều thứ chữ rất đẹp, in đủ các lối.

Bản-quán lại có cả máy đá để in các thứ tranh vẽ thực đẹp, in đủ các mùi.

Bản-quán lại có cả máy chụp ảnh để in nữa.

Bản-quán lại có cả các thứ máy đúc clichés chì nữa.

Công việc làm rất nhanh, giá tính lại rất rẻ.

Kính-cáo,
VĨNH-THÀNH ÂN-QUÁN

N° 109

TÁI-SINH-DUYÊN
(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Sáng hôm sau, *Ô-tất khải* hỏi các tướng rằng :

— Nào bây giờ ai là người muốn ra lập công trước nhất ?

Quan tiền-bộ tiên phong là *Sơn-dầu-hồ* đứng dậy nói :

— Thưa-tướng xin vâng mệnh.

Ô-tất-khải nói :

— Nhà-ngươi nên phải cẩn-thận mới được.

Sơn-dầu-hồ tự đem bản-bộ chiến-thuyền kéo cờ dóng trống để ra khiêu-chiến.

Thám-tử bên *Nguyên* vào báo với *Vương-thiếu-phủ* rằng :

— Dạ đám bẩm quan Nguyên soái ! Có Phiên-tướng đến khiêu-chiến, vậy chúng tôi phải về đây bẩm-bạch.

Vương-thiếu-phủ nói :

— Nếu vậy để ta ra trận.

Hàng-hiệu nghe nói, liền đứng dậy thưa rằng :

Một viên Phiên-tướng đến khiêu chiến, bà-lết quan Nguyên-soái phải ra trận làm chi, để mặc tiểu tướng ra là đủ.

Vương thiếu-phủ nói :

— Sự giao chiến về lần đầu này nên phải cẩn-thận lắm mới được, nếu không thì giảm mất cái nhuệ-khí của quân ta.

Hàng-hiệu vâng mệnh, rồi cũng đem bản bộ chiến-thuyền ra đối-địch. Khi chiến-thuyền hai bên đã gặp nhau. *Hàng-hiệu* ngẩng đầu lên nhìn, thấy *Sơn đầu hồ* trục độ ba tuần, thân thể tráng-kiện, tóc đỏ như son, tay cầm một cái búa lớn, nặng hơn 80 cân.

Sơn-dầu-hồ cũng trông thấy *Hàng-hiệu* mặt vuông tai lớn, mình-mặc áo giáp, tay cầm hai ngọn đoản-sang, sau lưng có một lá cờ tướng bay phấp-phới, trên thêu mấy chữ vàng : « *Vũ bảng - nhôn Long-nhường đại tướng-quân tiền-bộ Tả-tiên-phong Hàng...* »

Hàng-hiệu quát to lên rằng :

— Lại tướng họ tên chi đó ? trước khi ta lấy đầu nhà ngươi thì nhà-ngươi hãy nói rõ cho ta nghe

Sơn-dầu-hồ nói :

— Ta đây là tướng tiên-phong của *Ô* Nguyên-soái, tên gọi *Sơn-dầu hồ*. Còn nhà ngươi hợ tên chi đó ? cũng nên nói rõ, để sau nầy trong sổ kỷ công của nước ta, thế thì nào chẳng có ghi một việc về thả-cấp của nhà-ngươi.

Hàng-hiệu nói :

— Ta đây là tiền-bộ Tả tiên-phong của *Vương* Nguyên-soái, tên gọi *Hàng-hiệu*, phụng mệnh tới đây để lấy đầu nhà ngươi đó !

Nói xong, giục thuyền lướt tới, cầm sang đâm thẳng vào mặt *Sơn-dầu-hồ*, *Sơn-dầu-hồ* gạt búa lên đỡ rồi lại bổ vào đầu *Hàng hiệu*. *Hàng-hiệu* thấy sức búa mạnh quá, vừa đỡ vừa khen rằng :

— Ái chà ! giỏi thật !

Sơn đầu-hồ quát to lên nói ;

— Bây giờ mới biết ta giỏi à !

Nói xong, lại giơ búa lên đánh. Đánh nhau hơn 30 hợp, *Hàng-hiệu* biết sức không địch nổi, sợ trận đầu thất-lợi thì giảm mất cái nhuệ-khí của quân mình, mới truyền lui thuyền trở lại. *Sơn-dầu hồ* giục thuyền đuổi theo. *Hàng-hiệu* vội vàng dụng phép để đánh.

HỒI THỨ XLI

Hàng-hiệu thấy thuyền *Sơn đầu-hồ* đã đuổi gần tới nơi, liền thò tay về phía sau lưng, rút thanh Trầm-xà-kiếm ném quật to lên rằng :

— Phiên-cẩu kia ! Mày sẽ được biết phép bảo-bối của ta !

Sơn-đầu-hồ nghe nói có bảo-bối, giật mình kinh sợ, ngẩng đầu trông lên, thấy có một đạo hào-quang sáng quắc, toan tránh không kịp, liền bị thanh Trầm-xà-kiếm đánh vào ngang lưng, đau quá mà ngã lăn ra ở dưới thuyền. *Hàng-hiệu* thừa khắc nhảy sang đâm cho một ngọn giáo, giết chết được *Sơn đầu-hồ*. Bấy giờ quân Phiên vây kín *Hàng-hiệu*, quân *Nguyên* cũng nhảy theo sang để đánh quân Phiên.

Hàng-hiệu bảo lính rằng :

— Quân Phiên muốn cướp thì bỏ đồ bình xuống mà nhảy vào giữa thuyền. Quân *Nguyên* kìm chặt thuyền lại, và chém lấy thủ-cấp *Sơn-đầu-hồ*. Các chiến-thuyền quân *Nguyên* lại đến tiến lên, bắn chết quân Phiên vô số. Quân Phiên thua chạy, *Hàng-hiệu* lại đuổi theo đến mấy dặm, bấy giờ mới quay thuyền về.

Khi về đến thủy trại, đệ trình thủ-cấp *Sơn-đầu-hồ*, rồi nói với *Vương-thiếu-phủ* rằng :

— Tiểu-tướng nhờ uy quan nguyên soái, liều nay đã giết được tướng tiên-phong bên Phiên đem đầu về nộp, cướp được hai chiếc chiến-thuyền, và quân bên Phiên đầu hàng được độ hơn 200 người.

Vương-thiếu-phủ mừng rỡ mà bảo rằng :

— Thắng trận liền đầu này là có công to lắm !

Nói xong, liền ghi công trạng *Hàng-hiệu* vào trong sổ, lại truyền cho trói cho quân Phiên mà giải vào. Quân Phiên qui lạy, *Vương-thiếu-phủ* bèn khuyên bảo rằng :

— Các người đã đầu hàng thì ta không giết đâu mà sợ, nay hãy tạm giam các người ở trong chỗ khoang thuyền, chờ khi chán Phiên chịu đầu hẳn, rồi ta sẽ tha cho các người về nước.

Quân Phiên đều cái đầu lạy tạ. *Vương-thiếu-phủ* lại truyền mở tiệc đề khao thưởng quân sĩ, mãi đến đêm khuya mới giải tán. Khán-thủ quan ở đấy mới một bẩm quan Phiên rằng :

— Các người có biết tin tức quan *Hoàng phủ* nguyên-soái cùng tướng tiên-phong là *Vệ hoán* ra làm sao không ?

Quân Phiên nói :

— Chúa-công tôi có khuyên đề *Hoàng-phủ* nguyên soái cùng *Vệ-hoán* đầu hàng và dẫn đường sang đánh, nhưng quan *Hoàng phủ* nguyên-soái không chịu, hiện nay còn đang bị giam cầm ở trong chốn vương-thành.

Khán thủ quan lại đem câu nói ấy mà một bẩm với *Vương-thiếu-phủ*. *Vương-thiếu phủ* mừng thầm : thân-phụ ta đã có chỉ như vậy, sau này ta có thể giải được oan tình.

Lại nói chuyện quân Phiên thua trận, đem tin *Sơn-đầu-hồ* bị giết về báo với quan nguyên-soái là *Ô-tất-khải*. *Ô-tất-khải* liền nổi giận lên mà rằng :

— Cầm thay cho *Hàng-hiệu* ! Hai mươi viên thượng tướng của ta ! sáng mai ta sẽ ra trận mà bắt cho được hắn, để bổ cái lòng tức-giận của ta.

Nói chưa dứt lời thì bỗng thấy đại-tướng tên gọi *Phá-lợi* đứng dậy mà thưa rằng :

— Quân *Nguyên* đã dùng phép như vậy thì ta nên phải thỉnh quân-sư mới xong.

Ô tất-khải nói :

— Làm gì cái phép ấy mà phải phiền đến quân-sư !

Sáng hôm sau *Ô tất-khải* giục thuyền đem quân ra trận, thám-tử quân *Nguyên* về báo với *Vương-thiếu-phủ* rằng :

Dạ đám bẩm quan Nguyên-soái ! *Ô-tất-khải* đã đem quân ra khiêu-chiến, vậy tôi phải về đây để bẩm bạch.

(Còn nữa).

Librairie Universelle — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant NGUYỄN-V.-LUẬN